

Szent Cecília szűz, vértanú

november 22.

Cecília ókeresztény szent, a szolgálatban hűséges, a szenvedésben diadalmas volt. A középkor végétől a tizennégy segítőkész szent egyike, az egyházi zene patrónája. 230 körül halt meg, ünnepét a 6. század óta november 22-én ülik.

Legendája szerint Cecília a 3. században élt, előkelő családban született. Kora ifjúságában szüzességet fogadott, azonban szülei egy Valerianus nevű ifjúhoz kényszerítették. Cecília a nászéjszakán rábírta férjét, hogy ne érjen hozzá, azt mondta, egy angyal őrizi tisztaságát. Valerianus kíváncsi volt Cecília „titokzatos jegyesére”. A keresztséget is vállalta felesége kedvéért: megkereste a keresztényüldözés miatt rejtőzködő I. Orbán pápát, aki megkeresztelte őt. Hazatérve meglátta felesége őrangyalát, aki liliomból és vérvörös rózsából (a szüzesség és a vértanúság jeleiből) font koszorút helyezett mindkettőjük fejére.

A csoda hatására Valerianus öccse, Tiburtius is megkeresztelkedett. A fivérek eltemették azokat a keresztényeket, akiket Turcius Amalchius prefektus idejében öltek meg. A történetekről értesülve Róma prefektusa egy tisztjével elfogatta őket. A két fiatalember hite láttán a tiszt, Maximus magára vállalta a felelősséget, késleltette a kivégzést, és házába vitte őket. Megtért, és családjával együtt megkeresztelkedett. Maximus, Valerianus és Tiburtius együtt haltak vértanúhalált.

Ezt követően Cecíliát is elfogták. Kivégzése előtt megtérítette az őt kísérő katonákat és tisztjüket. A per folyamán oly bátorságot tanúsított, és olyan meggyőződéssel védte a hitét, hogy hatására sokan megtértek. Amikor a prefektus felelősségre vonta, így tett hitvallást: *„Én nem halok meg, hanem csak elváltozom. Port adok az arany fejében. Ha nektek valaki aranypénzt kínálna cserében ugyanolyan súlyú rézpénzért, vajon nem kapnátok-e az alkalmon, és nem mondanátok-e el rokonaitoknak is, hogy ők is részesei lehessenek egy ilyen nagyszerű cserének? Jézus Krisztus, a mi Istenünk ilyet ad nekünk; amit neki ad az ember, azt ő kimondhatatlanul értékesebbre cseréli.”*

Sok gyötrelemnek vetették alá: először egy fürdő forró gőzével végezték volna ki, de a tűz kialudt; majd forró olajban akarták megölni. Végül kard általi halálra ítélték, de a

hóhér három csapással sem tudta lefejezni, megsebesítve hagyta ott. Barátai karjai közt halt meg.

A 4. században templomot építettek Cecília tiszteletére azon a helyen, ahol egykor Valerianus és Cecília testvérei háza állt. A legenda szerint a szűz látomásban maga mutatta meg pápának, hol van a sírja. A pápa ezután 321-ben vitette át holttestét a templomba. 1559-ben felnyitották sírját, és testét teljesen épen találták, abban a helyzetben, ahogyan Stefano Maderno híres szobra ábrázolja.

Cecília a középkor végén került a tizennégy segítő szent közé. Egy fordítási hiba következtében – mely szerint az esküvőjén ő maga játszott az orgonán – lett a szent zene védőszentje. Ünnepeinek egyik antifónája: „Zengő hangszerek kíséretében Cecília egyedül az Úrnak énekelt, mondván: legyen az én szívem szeplőtelen, hogy ne rendüljek meg.”

A 6. század óta ábrázolják a vértanú nők sorában. Kezdetben attribútum nélkül, majd kereszttel, a vértanúk koronájával, mécsessel vagy fáklyával, galambbal, karddal, a 15. század végétől pedig – főleg a holland és kölni festők kis orgonával kezdték festeni. A 16. századi és a barokk képeken általában hangszeren játszik, énekel vagy angyali koncertet hallgat a szentek körében. Liszt Ferenc oratóriumot szerzett a tiszteletére.

Alakja a magyar néphagyományban a holdfoltokra adott magyarázatokban él: a holdban Szent Dávid hegedül, Cicelle meg táncol. E képzet a magyar nyelvterület középső részén (Mátyusföld, Csallóköz, Hont, Nógrád, Heves, Pest, Bács-Kiskun, Csongrád, Békés vármegyék, Torontál) volt ismert. Cecília és Dávid mint a mennyei muzsika (musica coelestis) képviselői kerültek össze a néphagyományban. Holdra kerülésüknek különböző népi magyarázatai ismertek.

Urunk, Istenünk, légy irgalmas hozzád könyörgő népedhez, és Szent Cecília szűz és vértanú közbenjárására hallgasd meg jóságosan imádságunkat. A mi Urunk, Jézus Krisztus, a te Fiad által, aki veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké. Ámen.

Forrás

Diós István: A szentek élete; Magyar Kurír